

EUROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument s plenarne sjednice

2.10.2013

B7-0439/2013

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podнесен nakon izjave Komisije

u skladu s člankom 110. stavkom 2. Poslovnika

o pregovorima između EU-a i Kine o bilateralnom sporazumu o ulaganju
(2013/2674(RSP))

**Franziska Keller, Yannick Jadot, Reinhard Bütikofer, Philippe Lamberts,
Satu Hassi**
u ime kluba Verts/ALE

RE\1005126HR.doc

PE519.285v01-00

HR

Ujedinjena u raznolikosti

HR

**Rezolucija Europskog parlamenta o pregovorima između EU-a i Kine o bilateralnom sporazumu o ulaganju
(2013/2674(RSP))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 2., 3., 6. i 21. Ugovora o Europskoj uniji,
- uzimajući u obzir članke 153., 191., 207. i 218. Ugovora u funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir članke 12., 21., 28., 29., 31. i 32. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir strateški okvir EU-a i Akcijski plan za ljudska prava i demokraciju od 25. lipnja 2012.,
- uzimajući u obzir Protokol o pristupanju Narodne Republike Kine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji od 23. studenog 2001.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. svibnja 2012. o „EU-u i Kini: neuravnotežena trgovina?“¹ i izvješće Glavne uprave za vanjsku politiku iz srpnja 2011. o trgovinskim i gospodarskim odnosima s Kinom,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. ožujka 2013. o odnosima EU-a i Kine²,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu prigodom 13. sastanka na vrhu EU-a i Kine održanog u Bruxellesu 20. rujna 2012.,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije pod naslovom „Trgovina, rast i globalna pitanja – trgovinska politika kao ključna komponenta strategije Europa 2020.“ (COM(2010)0612) i Rezoluciju Europskog parlamenta od 27. rujna 2011. o novoj trgovinskoj politici za Europu u okviru strategije Europa 2020.³,
- uzimajući u obzir opće prihvaćena načela i prakse, odnosno takozvana „načela iz Santiaga“, koje je u listopadu 2008. usvojila radna skupina za državne investicijske fondove Međunarodnog monetarnog fonda,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. travnja 2011. o budućoj europskoj politici međunarodnih ulaganja⁴,

¹ SL C 264 E, 13.9.2013., str. 33.

² Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0097.

³ SL C 56 E, 26.2.2013., str. 87.

⁴ SL C 296 E, 2.10.2012., str. 34.

- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 25. studenog 2010. o korporativnoj socijalnoj odgovornosti u međunarodnim trgovinskim sporazumima¹, o ljudskim pravima i socijalnim i ekološkim standardima u međunarodnim trgovinskim sporazumima² te o međunarodnoj trgovinskoj politici u kontekstu obveza vezanih uz klimatske promjene³,
 - uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije pod nazivom „EU □ Kina: bliži partneri, veća odgovornost“ (COM(2006)0631) i priloženi politički dokument „Tržišno natjecanje i partnerstvo – politički dokument o trgovini i ulaganjima između EU-a i Kine“ (COM(2006)0632),
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. veljače 2009. o povećanju uloge europskih malih i srednjih poduzetnika u međunarodnoj trgovini⁴,
 - uzimajući u obzir svoju nedavnu odluku o uvođenju zahtjeva objavljivanja za ekstraktivnu industriju i industriju sječe drva u vezi s njihovim plaćanjima vladama,
 - uzimajući u obzir zajedničku izjavu na 14. sastanku na vrhu između EU-a i Kine održanom u veljači 2012. u Pekingu o pokretanju pregovora o bilateralnom sporazumu o ulaganju,
 - uzimajući u obzir članak 110. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da trgovina između EU-a i Kine raste ubrzano i stalno u posljednja tri desetljeća, a najveći je iznos ukupne trgovine iznosio 433,8 milijardi EUR i dosegnut je 2012., te budući da od 1997. postoji neravnoteža u bilateralnoj trgovini u korist Kine; budući da je taj trgovinski deficit u 2012. iznosio 146 milijardi EUR u usporedbi s 49 milijardi EUR u 2000.;
- B. budući da je strano ulaganje EU-a u Kinu 2011. iznosilo 102 milijarde EUR, a iste je godine strano ulaganje Kine u EU iznosilo 15 milijardi EUR; budući da je u 2006. strano ulaganje Kine u EU iznosilo samo 3,5 milijardi EUR;
- C. budući da su Ugovorom iz Lisabona izravna strana ulaganja došla pod isključivu nadležnost Unije;
- D. budući da 26 država članica EU-a ima važeće pojedinačne bilateralne sporazume o ulaganju s Kinom; budući da u tim sporazumima uglavnom nema odredbi u području održivog razvoja i prava država na reguliranje ili su te odredbe slabe;
- E. budući da razvojni ciljevi navedeni u 12. petogodišnjem planu Kine i strategiji Europa 2020. sadrže velik broj zajedničkih interesa i izazova, u područjima kao što su zaštita okoliša, održiv i uravnotežen razvoj i klimatske promjene; budući da viša razina integracije i tehnološke razmjene između gospodarstava EU-a i Kine može dovesti do sinergija i uzajamnih koristi;

¹ SL C 99 E, 3.4.2012., str. 101.

² SL C 99 E, 3.4.2012., str. 31.

³ SL C 99 E, 3.4.2012., str. 94.

⁴ SL C 67 E, 18.3.2010., str. 101.

- F. budući da bi predviđeno uključivanje pristupa tržištu u sporazum o ulaganju s Kinom moglo doprinijeti produbljanju bilateralne gospodarske suradnje usmjerene suočavanju sa zajedničkim izazovima; budući da bi međutim objema stranama trebalo biti dopušteno da izuzmu određene sektore iz obveza pristupa tržištu na temelju razloga javne politike;
- G. budući da EU još nije razvio održivu dugoročnu industrijsku politiku koja bi bila pokretač za njegove ofenzivne i defenzivne interese u okviru nove politike EU-a za strana ulaganja;
- H. budući da je, posebno imajući u vidu da pregovori o ovom sporazumu o ulaganju mogu izazvati zabrinutost javnosti, potrebna najviša moguća razina transparentnosti i uključenosti civilnog društva;
- I. budući da se ulagači moraju pridržavati zakona zemlje domaćina kako bi bili obuhvaćeni zaštitom sporazuma o ulaganju koji je sklopio EU;
- J. budući da su slaba provedba ili nedostatak provedbe određenih temeljnih socijalnih i radnih prava i međunarodno priznatih ekoloških standarda od strane Kine doprinijeli trenutnoj neravnoteži u trgovinskim tokovima između EU-a i Kine, što bi se dubljim ulagačkim odnosima čak moglo i pogoršati ako se ne postigne napredak u provedbi tih prava i standarda; budući da stoga ovaj sporazum o ulaganju ne bi trebao imati učinak dalnjih smanjenja socijalnih i ekoloških standarda u Kini, nego bi, naprotiv, kao preduvjet mogao doprinijeti njihovom poboljšanju, čime bi doveo do uravnoteženijih i uzajamno korisnijih trgovinskih i ulagačkih odnosa;
- K. budući da bi sporazum o ulaganju također trebao obuhvatiti obveze ulagača, posebno u pogledu poštovanja prava sindikata i ostalih radničkih prava, transparentnosti i zaštite okoliša, kako su definirani u domaćim zakonima i međunarodnim konvencijama i sporazumima čije su strane i EU i Kina; budući da sporazumi o ulaganju ne bi trebali uključivati ulaganja u posebno stvorene zone u kojima je dopušteno zaobilaženje radničkih prava i drugih zakonskih uvjeta;
- L. budući da su se Komisija i Vijeće obvezali da će osigurati da ulagačka politika EU-a uzima u obzir načela i ciljeve vanjskog djelovanja Unije, uključujući ljudska prava, te su se obvezali na ispunjenje obveza od 2013.;
- M. budući da je u Komisijinu procjenu utjecaja o sporazumu o ulaganju između EU-a i Kine dimenzija ljudskih prava tek djelomično uključena; budući da je procjena utjecaja na trgovinsku održivost dovršena 2007. u vezi s ugovorom o partnerstvu i suradnji;
- N. budući da će trgovinske i ulagačke odnose EU-a i Kine trebati na bolji način pratiti odgovarajuće jačanje političkih veza i promicanje temeljnih vrijednosti na kojima je EU osnovan, posebno u vezi s poštovanjem ljudskih prava, potporom demokraciji i učvršćivanjem vladavine prava, u skladu s načelima utvrđenima u općim odredbama vanjskog djelovanja Unije, kako su ugrađene u Ugovor iz Lisabona;
- O. budući da bi stoga ugovor o ulaganju s Kinom trebao također doprinijeti jačanju političkog dijaloga između EU-a i Kine u cilju toga da politički i gospodarski odnosi idu jednako ambicioznim smjerom u skladu s duhom strateškog partnerstva;

- P. budući da bi namjera ulagača i cilj ulaganja trebali biti da politikama i praksama upravljanja doprinesu razvojnim ciljevima zemalja domaćina i lokalnih razina vlasti u mjestima ulaganja;
- Q. budući da postoje jasni dokazi o tome da su se pri odlukama arbitražnih sudova u okviru postojećih sporazuma o zaštiti ulaganja često ignorirale obveze država domaćina u okviru međunarodnih ugovora o ljudskim pravima, radničkim pravima i zaštiti okoliša te se prisiljavalo države domaćine na plaćanje naknade za akte kojima se nastoje provesti te obveze, ali koji također imaju popratne učinke smanjenja dobiti stranih ulagača;
1. pozdravlja jačanje gospodarskih odnosa između EU-a i Kine; poziva EU i Kinu da rade na odnosu partnerstva i uzajamnih koristi umjesto da se upuštaju u odnos temeljen na žestokom tržišnom natjecanju i sukobima;
 2. podsjeća na neumoljiv kineski gospodarski razvoj tijekom posljednjih 30 godina; naglašava međutim da on sad predstavlja vrlo važan izazov koji prijeti ostvarivanju održivog dugoročnog razvoja i sposobnosti izbjegavanja ekoloških katastrofa;
 3. podsjeća da je u Kini nedavno uspostavljen sigurnosni mehanizam revizije za nadzor stranih ulaganja te da uporaba takvog mehanizma obaju strana može biti utemeljena na opravdanim razlozima; ističe da EU i Kina mogu imati legitimne razloge s gledišta javne politike kojima se opravdava potpuno ili djelomično izuzeće određenih sektora iz stranih ulaganja;
 4. potiče izuzeće određenih strateških sektora EU-a od kineskih ulagača; podsjeća međutim da EU još nije razvio cijelovitu industrijsku politiku te da bi prvi korak u tom smjeru bilo osnivanje tijela čiji bi zadatak bio nadzor stranih ulaganja u strateške sektore, poput Odbora za strana ulaganja u SAD-u (CFIUS);
 5. traži da u ovom sporazumu, kao što je slučaj u ostalim trgovinskim obvezama EU-a, strana ulaganja u javne službe budu ograničena;
 6. ističe da su zajednički pothvati osnovni način na koji je stranim poduzećima dopušteno djelovati u Kini, što je između ostalog potaknulo izvoz tehnologija koje uzrokuju onečišćenje u Kinu; uvjeren je da bi fleksibilniji oblici pristupa kineskom tržištu bili u korist veće razine integracije europskog i kineskog gospodarstva na temelju strateškog pristupa gospodarskoj suradnji koji je usmjeren prema najnaprednijoj ekološki prihvatljivoj tehnologiji i inovacijama;
 7. ovim sporazumom naglašava važnost utvrđivanja preduvjeta za pošteno tržišno natjecanje između EU-a i Kine; preporučuje stoga Komisiji da ispregovara snažne i obvezujuće odredbe o transparentnosti i poštem tržišnom natjecanju tako da se jednaka pravila igre primjenjuju na poduzeća u državnom vlasništvu i prakse ulaganja državnih investicijskih fondova;
 8. naglašava da sporazum ni na koji način ne bi smio spriječiti strane od utvrđivanja i provođenja politika promicanja i zaštite kulturne raznolikosti; stoga zahtijeva da su u sporazum ne budu uključene obveze koje obuhvaćaju audiovizualne usluge;

9. naglašava da sporazum o ulaganju ni na koji način ne bi smio smanjiti politički manevarski prostor strana i njihovu mogućnost donošenja zakona za postizanje legitimnih ciljeva javnog poretka; naglašava da jamčenje vladavine prava za sve ulagače i građane EU-a i Kine mora ostati prioritet;
10. primjećuje da bi u sporazumu o zaštiti ulaganja trebalo uključiti jasne definicije ulaganja koje treba zaštititi te da špekulativni oblici ulaganja ne bi trebali biti obuhvaćeni;
11. smatra da se odredbe o sporovima o zaštiti ulaganja nikako ne bi smjeli proširiti na bilo koji dio sporazuma koji obuhvaća pristup tržištu;
12. smatra da bi se sporazum o ulaganju s Kinom trebao temeljiti na sljedećim standardima:
 - nediskriminaciji (nacionalni tretman i tretman najpovlaštenije nacije);
 - upućivanju na međunarodno običajno pravo;
 - zabrani očigledne samovolje prilikom donošenje odluka;
 - zabrani uskraćivanja pravne zaštite i nepoštovanja temeljnih načela propisanog postupanja;
 - obvezi neuskraćivanja pravne zaštite u kaznenim, građanskim i upravnim postupcima u skladu s načelom propisanog postupanja sadržanog u glavnim svjetskim pravnim sustavima;
 - zabrani zlostavljanja ulagača, uključujući prisilu, prijetnju i uz nemirivanje;
 - zaštiti od izravnog i neizravnog izvlaštenja te omogućavanju primjerene naknade za svu nanesenu štetu u slučaju izvlaštenja;
13. naglašava da bi se pojam poštenog i nepristranog postupanja u sporazumu o ulaganju trebao temeljiti na standardima navedenima u stavku 12.;
14. smatra da bi odredbe o kapitalnim transferima trebale biti u skladu s bonitetnim propisima obje strane kako bi se izbjegla nestabilnost bilance plaćanja;
15. naglašava da sporazumi o ulaganju koje sklopi EU ne smiju biti u suprotnosti s temeljnim vrijednostima koje EU želi promicati svojim vanjskim politikama i u tu svrhu njima se ne smije podrivati mogućnost javne intervencije, posebno prilikom postizanja ciljeva javnog poretka kao što su socijalna i ekološki kriteriji, ljudska prava, zaštita, prava radnika i potrošača, javno zdravlje i sigurnost, industrijska politika i kulturna raznolikost; poziva da se u sporazum uvrste obvezujuće posebne klauzule;
16. poziva na klauzulu kojom bi ulagači podlijegali nacionalnom zakonodavstvu i građanskim parnicama zbog odgovornosti u sudskom postupku u vlastitoj zemlji ili zemlji domaćinu posebno zbog postupaka učinjenih ili odluka donesenih u vezi s njihovim ulaganjem ako su ti postupci ili odluke doveli do znatne ekološke štete, osobnih ozljeda ili gubitka života u zemlji domaćinu;

17. ustraje da je potrebno u sporazum uključiti obvezu usklađenosti stranih ulagača sa standardima EU-a o zaštiti podataka;
18. zahtijeva da se u sporazum uključi „međunarodna klauzula o obvezama” kojom bi se utvrdilo da se obveze u pogledu zaštite ulaganja moraju tumačiti kao podložne obvezama svih strana u skladu s međunarodnim ugovorima i međunarodnim običajnim pravom, posebno u vezi s ljudskim pravima, radničkim pravima i zaštitom okoliša; zahtijeva stoga da nijedna strana sporazumom u ulaganju ne bi smjela smanjiti napredak u vezi s ratifikacijom i potpunom provedbom međunarodnih ljudskih prava, konvencija Međunarodne organizacije rada i multilateralnih sporazuma o okolišu;
19. izražava duboku zabrinutost kad je riječ o razini diskrekcijskih prava međunarodnih arbitražnih sudaca prilikom širokog tumačenja klauzula o zaštiti ulagača što vodi do odbacivanja zakonitih javnih propisa;
20. smatra da bi u sporazum trebalo biti uključeno načelo iscrpljivanja svih lokalnih pravnih lijekova u slučaju spora prije pokretanja postupaka za rješavanje sporova između dvije države te da ne bi trebalo omogućiti mehanizam za rješavanje sporova između ulagača i države u skladu s općim ciljevima kojima bi sporazum o ulaganju trebao doprinositi; mišljenja je također da bi se u sporazum trebala uključiti odredba kojom se bilo kojoj trećoj strani koja ima interes u sporu koji je upućen arbitražnom sudu dopušta da se umiješa u postupak i traži odgovarajući pravni lijek;
21. naglašava da je poštovanje ljudskih i socijalnih prava nužno za suradnju između EU-a i Kine; naglašava važnost usklađenosti s pravilima Međunarodne organizacije rada i njihove brze provedbe, uključujući pravo na slobodno osnivanje nezavisnih sindikata; podržava zalaganje za dostojanstvenu plaću i radne uvjete; naglašava važnost bolje kontrole lanca opskrbe u odnosu na radne uvjete;
22. naglašava da je preduvjet za sklapanje sporazuma uključivanje snažne i obvezujuće predanosti strana održivom i uključivom razvoju u gospodarskom, socijalnom i ekološkom smislu u pogledu ulaganja kako bi se stvorila uravnoteženija trgovina i odnos ulaganja između EU-a i Kine koji se ne temelji uglavnom na niskim troškovima rada, slaboj zaštiti na radu i lošim ekološkim standardima u Kini;
23. naglašava da se sporazumom mora promicati održivo i uključivo ulaganje kojim se poštuje okoliš, posebno u području ekstraktivne industrije, te potiče kvalitetne radne uvjete u poduzećima u koja se ulaže;
24. poziva države članice da odgovarajućim nadzornim mehanizmima osiguraju da strani ulagači poštuju društvene i okolišne standarde EU-a te da očuvaju radna mjesta kada ulaze u tvrtke iz EU-a;
25. ponovno poziva na obvezujuću klauzulu o korporativnoj društvenoj odgovornosti u skladu s Vodećim načelima UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, Tripartitnom deklaracijom o multinacionalnim poduzećima i socijalnoj politici Međunarodne organizacije rada i Smjernicama za multinacionalna poduzeća OECD-a te poziva na obvezujuću predanost socijalnoj klauzuli i klauzuli o zaštiti okoliša kao dijelu cjelovitog poglavlja o održivom razvoju koje poliježe mehanizmu za rješavanje sporova; poziva obje strane da provedu

održivu i uključivu strategiju ulaganja koja uključuje učinkovit mehanizam procjene kojim tijela javne vlasti procjenjuju utjecaj stranih investicija društvo i okoliš;

26. svjestan je napora Komisije oko uključivanja aspekata povezanih s ljudskim pravima u njezine procjene utjecaja, što je i obvezna činiti u skladu sa Strateškim okvirom EU-a i Akcijskim planom za ljudska prava i demokraciju; smatra međutim da Komisija mora dodatno raditi na potpunijoj procjeni utjecaja na ljudska prava da bi zadovoljila zahtjevu Parlamenta iz njegove Rezolucije od 25. studenog 2010. o ljudskim pravima te socijalnim i okolišnim standardima u međunarodnim trgovinskim sporazumima¹ za „razumljivim trgovinskim pokazateljima na temelju ljudskih prava te okolišnih i socijalnih standarda”, te u skladu sa smjernicama koje su pripremili izvjestitelji UN-a o pravu na hranu, kojim se poziva na upotrebu procjene utjecaja na ljudska prava („Vodeća načela o procjeni utjecaja sporazuma o trgovini i ulaganju na ljudska prava”);
27. poziva Komisiju da ažurira procjenu utjecaja na održivost provedenu 2007. u okviru pregovora o sporazumu o partnerstvu i suradnji kako bi odražavala znatne promjene u kineskom gospodarstvu te njegov veći značaj i obujam kao i povećanu osjetljivost Kine po pitanju okoliša jer su se sve te promjene dogodile tijekom posljednjih šest godina;
28. naglašava da bi se u sporazum trebala uvrstiti obvezujuća klauzula kojom se zabranjuje ublažavanje socijalnog zakonodavstva i zakonodavstva o okolišu u svrhu privlačenja ulaganja i osigurava da obje strane moraju učinkovito provoditi relevantne zakone održivim ili ponavljajućim djelovanjem ili nedjelovanjem, kao poticaj za uspostavljanje, prikupljanje, širenje ili zadržavanje ulaganja na svom teritoriju;
29. izražava mišljenje da bi, nakon što se sklopi, sporazum o ulaganju između EU-a i Kine zamijenio sve postojeće bilateralne sporazume o ulaganju između pojedinačnih država članica EU-a i Kine;
30. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

¹ SL C 99 E, 3.4.2012., str. 31.